

NR. 4 NOVEMBER 2026 38. ÅRGANG

LEV LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP SIDEN 1952

Lev Københavns kommunekreds

Annoncesalg

Rosengrenen ApS
Hovedgaden 8
8670 Låsby
Tlf. 86 95 15 66
Kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00
Mail: info@rosengrenen.dk
– *hvortil alle spørgsmål vedr. annoncer bedes rettet.*

Sats og tryk
Intryk
Tlf. 70 21 10 00
www.intryk.dk

Hjemmeside
www.levkk.dk

Udgivelsesplan

Her er der en oversigt over Lev Københavns udsendelser samt deadlines for aflevering af stof.

Redaktøren skal have dit bidrag senest:

Blad nr. 1	28. januar 2027
Udgives:	Marts
Blad nr. 2	5. maj 2027
Udgives:	Juni
Blad nr. 3	19. august 2027
Udgives:	September
Blad nr. 4	25. oktober 2027
Udgives:	November

Indhold

Lev Københavns Kommunekreds' bestyrelse 5

Leder 7

Debatindlæg: For dårlige forhold på bostederne 9

Sensommerfest i Astas Venner på Lærkevej 13

Når dit barn vokser op – en temaaften om seksualitet og udviklingshandicap 17

Anni Sørensen: Planerne om en takstmodel på botilbudsområdet er vidtgående og skadelige 19

Indmeldelseskupon 23

Levs socialfaglige rådgivning:

Ring 80 38 08 88

Telefonrådgivningen er åben:
Mandag og torsdag: 9.00 – 14.00
Tirsdag og onsdag : 9.00 – 12.00

Uden for åbningstiden kan der skrives en mail via vores kontaktformular. Scan QR-koden for at finde vores kontaktformular og læse mere om, hvad vi tilbyder:

Lev | Københavns kommunekreds

Bestyrelsen

Bestyrelsesmedlem, redaktør og kasserer:
Eva Gjøe, Højmosevej 10, 2400 København NV
Tlf. 2682 7933 - E-mail: eva.gjoe@gmail.com

Bestyrelsesmedlem:
Gitte Svarre Larsen,
Holmbladsvænge 1, 1. th., 2300 København S
Tlf. 2074 2763 - E-mail: louisemalene@webspeed.dk

Bestyrelsesmedlem, webmaster og medlem af Handicaprådet:
Per Jonasson, Panumsvej 21, 2500 Valby
E-mail: per@valby.eu

Bestyrelsesmedlem:
Inge Rose Larsen,
Søndergårds Allé 17, st. tv., 2760 Måløv
E-mail: ingeroselarsen@gmail.com

Bestyrelsesmedlem og redaktør:
Charlotte Pepke, Vibekegade 8, st. th.,
2100 København Ø - E-mail: cpep@city.dk

Udenfor bestyrelsen
Revisor:
Jørn Jensen, Ole Borchs Vej 18, 2500 Valby
Tlf. 4091 9620 - E-mail: jnjdsse3@gmail.com

Leder

I skrivende stund er vi gået ind i årets sidste efterårsmåned.

I Lev København kan vi konstatere, at budgettet for 2027 er vedtaget, men det er desværre et budget, der ikke retter op på det kolossale millionunderskud, som handicapområdet har og har haft i snart mange år.

Tilmed kan vi forstå, at der også i år 2026 skal spares på det vedtagne budget, da der pludselig hen over sommeren viser sig et underskud, der uventet er vokset til 175 – 225 mio. kr. Forværringen betyder, at merforbruget dels skal reduceres ude på bostederne og dels nedbringes ved et internt lån – et lån som skal tilbagebetales i de kommende år.

Lev København finder det helt ubegribeligt, at besparelserne kan fortsætte, når det er tydeligt, at det skaber flere og flere situationer, som kan ende helt galt. Socialborgmesteren har på Facebook skrevet, at det er Christiansborg, der skal sørge for nogle bedre tilstande, men vi har alligevel svært ved at forstå, at socialudvalg og socialborgmester ikke har kunnet overbevise Økonomiforvaltningen og de andre udvalg om, at det er nødvendigt at give flere penge til området. Vi ved også at socialudvalget vil arbejde for at få flere faglærte ind på kommunens bosteder. Og det er godt, men vi må spørge igen: Hvordan i alverden vil man få dygtige, faglærte folk til at arbejde steder, hvor normeringerne er så dårlige, som de er, og når der ikke er udsigt til, at de bliver bedre.

Seksualitet og udviklingshandicap

Onsdag d. 7. oktober holdt vi i samarbejde med lands-Lev et arrangement på UiU. Et arrangement med et stort fremmøde. Se nærmere i bladet.

Årsmøde

Vi planlægger at holde et årsmøde i slut februar eller start marts 2027. Dato og emne er endnu ikke helt fastlagt, men vi giver besked på hjemmesiden.

Til slut vil bestyrelsen ønske jer alle en god jul og et godt nytår.

Uddrag af debatindlæg fra Kristeligt Dagblad 29. juli 2026.

Debatindlæg: For dårlige forhold på bostederne

Handicapaktivisterne i København fik d. 29. juli optaget et debatindlæg i Kristeligt Dagblad. Artiklen var et skræmmende opråb til politikerne i København. Den dokumenterer, hvor slemt det står til på bostederne, og hvor slemt det står til med normeringerne og økonomien.

Det er også barsk læsning for alle os, der har med botilbudsområdet at gøre – som pårørende eller som Lev-medlemmer. Hvis I ikke fik læst avisen, bringer vi uddrag af artiklen her i bladet.

"(...) Det er en ganske almindelig formiddag på et bosted i København. På afdelingen bor otte voksne med svært udviklingshandicap. Til at hjælpe dem med stort set alt, dvs. både bad, måltider, tøj og tryghed, er der i dag mødt to medarbejdere ind.

En af beboerne er væk. En kvinde uden talesprog, som ikke selv kan finde hjem, ikke kan forklare, hvor hun skal hen, og ikke kan tage vare på sig selv i en by fuld af trafik. Hvornår hun forlod afdelingen, ved ingen. Der er gået tid, alt for meget tid." (...) Kvinden bliver fundet. Det ender godt. Men at det endte godt, var ikke fortjenesten af en sikker normering eller en god plan. Det var rent held.

Eksemplet er ikke opdigtet. Det har udspillet sig på et af Københavns Kommunes botilbud for voksne med udviklingshandicap. Det er konsekvensen af flere årtiers udsultning af handicapområdet i København – en udsultning, der i dag har overladt nogle af samfundets mest sårbare borgeres skæbne til heldet.

Halvdelen holder ikke et år

(...) Hvor galt det står til, kan man læse i kommunens egne tal. Af de socialpædagoger, der bliver ansat, har mere end fire ud af ti forladt området igen inden for det første år. Blandt social- og sundhedsassistenterne er det næsten tre ud af fire.

Sagt på almindeligt dansk: Omtrent halvdelen af de mennesker, vi uddanner og ansætter til at drage omsorg for de udviklingshæmmede, holder ikke et år i jobbet.

Det er ikke, fordi de er dårlige til deres arbejde, tværtimod. Det er, fordi man ikke kan udøve sin faglighed, når to skal passe otte – og når den ene må gå fra for at lede efter en forsvunden borger. Når man dag efter dag tvinges til at svigte de mennesker, man er sat i verden for at hjælpe, opstår det, fagfolk kalder moralsk stress. Det fører til mistrivsel, sygefravær og opsigelser – og dermed nye huller i vagtplanen. Sådan lukker cirklen sig.

Beboerne kan ikke sige op

Men medarbejderne kan trods alt sige op. Det kan beboerne ikke. De kan ikke søge væk til et sted med bedre vilkår. De bor midt i problemernes epicenter – hele døgnet, hele ugen, resten af livet. Når en medarbejder forsvinder, mister de et menneske, der havde lært deres signaler at kende: deres måde at sige fra på, at vise smerte eller frygt på, helt uden ord. Når normeringen skrider, er det dem, der må blive i lejligheden, mens de andre kommer ud. Det er dem, der ikke kommer i bad, ikke kommer på tur udenfor bostedet, og ikke får den ledsagelse til lægen, de har ret til.

For os pårørende betyder det, at vi år for år overtager de opgaver, vi før trygt kunne lægge i bostedets hænder – lægebesøg, tandlæge, oplevelser udenfor bostedet. Det gør vi gerne. Men vi gør det med en voksende uro over det ene spørgsmål, ingen kan svare os på: Hvad sker der med vores kære den dag, vi ikke længere er her?

Det handler om penge

Årsagen til både beboernes og medarbejdernes vilkår er hverken ond vilje eller dårlig ledelse alene. Den er økonomisk. Botilbuddene for voksne med omfattende udviklingshandicap har i mange år været ramt af besparelser, og Socialtilsynet vurderer, at flere af tilbuddene kun "delvist" har en økonomi, der svarer til beboernes behov.

Sammenligner man kommunerne, taler tallene deres eget sprog. I den seneste 6-bynøgletalsrapport ligger København lavest, når det gælder udgifter til botilbud for voksne med handicap. Sådan har billedet set ud siden 2007.

Aalborg har vist vejen. Her prioriterer man området, bruger flere penge – og har fået mere trivsel igen, for både beboere og medarbejdere. Det lyder måske som en gammel sang. Men den er sand: Det koster penge at trække handicapområdet ud af den blindgyde, det er endt i. Københavns Kommune har siden 2022 oprettet lønpuljer, seniorordninger og introforløb for nyansatte og investeret i uddannelse. Det er alt sammen relevant. Men ingen pulje og ingen omorganisering kan trylle forsvarlig normering frem, så længe det grundlæggende beløb mangler (...)".

Ønsker du at læse hele debatindlægget?

Scan QR-koden og kom direkte ind artiklen, der ligger på Kristeligt Dagblads hjemmeside.

Sensommerfest i Astas Venner på Lærkevej

Astas Venner, som er venskabsforeningen, der hører under det selvejende dagtilbud Asta Fonden, holder to gange om året en lille musikcafe, hvor alle er velkomne.

Den sene sommercafe fandt i år sted lørdag den 5. september, og den foregik på Lærkevej.

Bestyrelsen havde været meget spændte på vejret, der lovede regn og blæst, men vi havde tillid til en, der kendte en, der var sejler, og når hans vejrudsigt lovede tørvejr, så måtte vi tro på det. Og det holdt. Vi havde de dejligste timer i gården på Lærkevej med musik af Louise Dubiel, lopper og lotteri, samtidig med at der blev solgt kaffe, kager og grillpølser.

Alt sammen kan kun lade sig gøre på grund af manges hjælp og ihærdighed: frivilligkoordinatoren, frivillige, kreative og ihærdige afdelingsledere på bostederne og brugernes og deres pårørendes gode humør.

Desværre blev det igen meget tydeligt, hvor svært det er at være udviklingshæmmet i en digi-

taliseret verden. Astas Venner kan kun tage imod betaling fra MobilePay og kontanter, og det med kontanter er et problem, for på mange bosteder må der slet ikke forefindes kontanter. Heldigvis var der nogle kreative ledere, der havde sørget for, at borgerne kunne betale på anden måde.

Dejligt at dagen blev god for mange – også for dem, der ikke har pårørende. For det kan ikke siges ofte nok, at der er mange mennesker med udviklingshæmning i Københavns Kommune, der stort set aldrig kommer uden for en dør i deres fritid, fordi de ikke kan få ledsagelse. Tak til de afdelingsledere, der satte ekstra vagter på den lørdag, således at flere fik muligheden for at komme med.

Men tankevækkende er det, at det skal være så svært at være del af et samfund, hvor man på trods af en lovgivning, der siger, at et menneske med handicap skal leve et så normalt liv som muligt, ikke kan få ledsagelse og ikke må have lov til at have sine egne fysiske penge med på cafe.

Annette-Marie Frimann Jensen
Bestyrelsesformand i Astas Venner

Den 7. oktober havde Lev København indkaldt til en temaaften på UIU i NordVest med titlen

Når dit barn vokser op
- en temaaften om seksualitet og udviklingshandicap

Aftenen blev afholdt med specialpædagog og seksualvejleder Josephine Egestorp, som indledte med et foredrag om sine erfaringer med emnet.

Seksualitet og udviklingshandicap er et emne, som mange måske har svært ved at tale åbent om i forbindelse med pasning af deres kære, men det er et vigtigt emne, som ikke må glemmes.

Josephine Egestorp fortalte om sin baggrund og gav forskellige eksempler på, hvordan seksualitet kommer til udtryk hos den handicappede, og hvordan det kan gribes an.

Der blev også præsenteret forskellige 'værktøjer' med bøger, billeder, film oa. som kan bruges i forbindelse med emnet.

Publikum sad ved forskellige borde, som i forvejen var opdelt i 'pårørende' og 'faglige'. Efter foredraget blev emnet diskuteret ved bordene, og der fortaltes om de enkeltes oplevelser og erfaringer. Aftenen sluttede af med en række spørgsmål fra salen.

Alt i alt en god, udbytterig aften med et godt tema.
Tommy Gjøe

Tema:

Hvordan støtter du bedst dit barn i forhold til krop, identitet, relationer, grænser og seksualitet? Hvornår er det rette tidspunkt at begynde? Og hvordan skaber du trygge rammer, hvor både omsorg, selvbestemmelse og livskvalitet kan gå hånd i hånd?

Anni Sørensen: Planerne om en takstmodel på botilbudsområdet er vidtgående og skadelige

Debatindlægget er bragt i Socialmonitor d. 16. oktober 2026.
Debatindlæg fra oktober 2026, sakset fra lev.dk

Det er afgørende, at der bliver lyttet til synspunkter og vurderinger fra andre end dem, som har blikket stift rettet mod økonomistyring, skriver Anni Sørensen.

Vi var mange, som håbede, at socialminister Monika Rubins ophævelse af den handicappolitiske rammeaftale indvarslede en ny og bedre kurs i handicappolitikken. En kurs hvor retssikkerhed, kvalitet og specialisering kom i højsædet – og hvor det enøjede og kortsigtede økonomifokus ville glide i baggrunden.

Det kursskifte håbede jeg også ville sætte sig i den nye regerings tilgang til indførelsen af et nyt nationalt takstsystem på botilbudsområdet. Det ville på mange måder give god mening. Men som Socialmonitor fortalte forleden, så arbejder den nye regering angiveligt ud fra helt samme model, som i begyndelsen af året blev lækket fra den tidligere regering. En model som i disse dage danner grundlag for politiske forhandlinger.

Det lyder komplekst og meget indviklet med sådan et takstsystem. Og det er det også. Men det er vigtigt, og det er ikke kun teknik.

Takstmodellens kompleksitet er nok det mest urovækkende i forhold til de aktuelle politiske forhandlinger. Det indebærer en risiko for, at politikere på Christiansborg kun lytter til regeringens påstande om, hvor godt det kan blive med en bedre økonomisk styring, og at modellen naturligvis ikke vil få negative konsekvenser

for de mennesker, som bor i botilbud, og har behov for kvalitet, specialisering og faglighed i indsatsen. For det er vel bare noget teknik, som foregår mellem kommunerne og botilbuddene?

Et angreb på retssikkerheden

Her er min analyse af takstmodellens konsekvenser desværre helt anderledes, og jeg håber derfor, at partiernes forhandlere vil tænke sig rigtig godt om, inden de indgår en aftale. Det er helt afgørende også at lytte til synspunkter og vurderinger fra andre end dem, som altid har blikket stift rettet mod økonomistyring. Det kunne for eksempel være sådan nogle som os i Lev, der repræsenterer en meget stor del af de borgere, der bor i botilbud – og som vil blive meget direkte berørt.

Jeg kan sagtens forstå, at både staten og kommunerne ønsker at få bedre gennemsigtighed og indblik i, hvordan pengene bliver brugt. Men regeringen (både den tidligere og den nuværende) har desværre lagt sig fast på en meget vidtgående model med faste ydelsespakker og trinvise maksimumpriser. En model som jeg er alvorligt bekymret for vil få store negative konsekvenser for mennesker med handicap i botilbud.

Takstmodellen vil for det første være et alvorligt og ødelæggende angreb på retssikkerheden for mennesker med udviklingshandicap i botilbud. De enkelte botilbud vil få overdraget betydelig formel kompetence til at afgøre, hvilke borgere der skal have mere hjælp – og dermed også, hvem der skal have mindre. Sårbare mennesker vil kunne få frataget hjælp – både i omfang og kvalitet – uden at der træffes nogen ny myndighedsafgørelse og dermed uden reel mulighed for at klage til Ankestyrelsen.

Det system vil intensivere det, man kunne kalde 'velfærdskampen' i de enkelte tilbud. Beboerne vil i endnu højere grad skulle kæmpe for, at de rent faktisk modtager den hjælp, som de er visiteret til, og har behov for – men som der altid er for få ressourcer til at give. En 'alles kamp mod alle', som vil få ødelæggende konsekvenser for beboerne, deres trivsel og udviklingsmuligheder. Og for deres retssikkerhed.

Handicapbevægelsen er ikke blevet hørt

For det andet indebærer takstmodellen for mig at se også, at botilbud aktivt tilskyndes til at forringe kvalitet og specialisering i den indsats, som ydes. Helt som vi også så det med den såkaldte binære score i den nylige reform af socialtilsynet, så vil lav kvalitet og den lavest mulige pris blive det afgørende 'konkurrenceparameter' mellem tilbuddene.

Det problem forværres naturligvis af, at takstmodellen nu er helt løsrevet fra den specialeplan, som hele tre regeringer har lovet at ville indføre (men som stadig lader vente på sig). Hvordan kvalitet, faglighed og specialisering reelt bliver en dimension i taksterne, blafrer i vinden – og det er jo i sig selv ekstremt bekymrende.

Det er langt fra optimalt, at jeg i dette indlæg må basere mig på lækkede dokumenter og rygter. Men det er desværre det vilkår, som regeringen har valgt at give os i handicapbevægelsen. I Lev, der vel kan siges at repræsentere langt den største del af målgruppen i botilbud, har vi på intet tidspunkt fået information om regeringens konkrete overvejelser eller modtaget en invitation til samarbejde og dialog

Men det kan selvfølgelig nås endnu, hvis regeringen og de partier, som forhandler, vil droppe det store selvpålagte tidspres i processen og tage dialogen, før de træffer så gennemgribende og ødelæggende beslutninger, som meget desværre tyder på, at de er i gang med. Det er vel ikke for meget forlangt?

LEV LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP SIDEN 1952

Lev Københavns kommunekreds

Meld dig ind
i Lev her:

HUSK
PORTO

Medlemskontingent: sæt venligst X

☐ Enkeltmedlemskab 350 kr.
☐ Husstandsmedlemskab 700 kr.

Betal først, når girokortet modtages.

Undertegnede ønsker at blive medlem af **Lev København**

SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Samlevers navn (husstandsmedlemskab): _____

Samlevers telefon: _____ E-mail: _____

Lev er en interesseorganisationen, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre vilkårene for mennesker med udviklingshandicap.

Lev · Thistedgade 10, 1. tv. · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: Lev@lev.dk · www.lev.dk

Du kan også tilmelde dig på www.lev.dk

Lev
Thistedgade 10, 1. tv.
2630 Taastrup